

komme med, hvortil vi ikke kunne undlade at tage Hensyn. Jeg vil endog indrømme, at dersom Spørgsmaalet om Kjøbenhavns Befæstning forelaa ganske rent, og dersom de militære Autoriteter alle vare ganske enige om en bestemt Befæstningsplan, vilde jeg maasse — skjøndt det vilde koste mig nogen Anstrengelse efter den Autoritetsledelse, vi fik i 1864 — være tilbøjelig til ogsaa i dette Punkt at give efter; men denne Enighed er ikke tilstede. Man kan ganske vist nævne Mange, som ere enige om at ville befæste Kjøbenhavn, men de ville have det befæstet paa en saa forskjellig Maade og for-dømme saaledes hinandens Planer, at det ikke er muligt for dem, der staa udenfor, at lade sig lede deraf. Dertil kommer Usandsynligheden af, at vi med en mindre god Hær end den, vore Modstandere rimeligvis kunne stille i Marter, og med mindre Kræfter og større Vanskeligheder skulle være i Stand til at holde en saa stor Fæstning med en saa stor civil Befolkning saa længe, som man tror. Der er dog navnlig en Grund, hvorfor jeg meget beklager, at Regjeringen atter her er fremkommen med Spørgsmaalet om Kjøbenhavns Befæstning. Jeg tror nemlig, at man derved skader Forsvarssagen og gjør den umulig. Der har her i Landet dannet sig en bestemt Uvillie imod Tanken om Kjøbenhavns Befæstning; det store Flertal af Befolkningen er overordentlig ilde stemt imod denne Tanke. (En Stemme: Regjeringen siger Nei!) Regjeringen siger Nei, siger det ærede Medlem, men det kan Regjeringen egentlig først vide efter en Oplysning. Efter min Erfaring, efter hvad jeg har set, og efter hvad vi have set Nar for Nar, synes det at medoptage Kjøbenhavns Befæstning at være den alleruhelbigste Vej at gaa for at føre Forsvarssagen frem, fordi man der strax støder paa en saadan Modstand, at man maa kunne sige sig selv, at man derved rimeligvis vil bringe hele Sagen til at strande. Der forelaa ifjor et Bud fra Flertallets Side, og det et Bud, som vanskeligt vil komme til at foreligge igjen med et saa stort Flertal som ifjor. Hvis Regjeringen havde grebet dette Bud i det Mindste i Tanken, vilde vi vistnok nu have været noget nærmere ved Løsningen af Forsvarsspørgsmaalet; og hvis Regjeringen, hvorledes den end stillede sig til Budet, havde undladt at bringe Spørgsmaalet om Kjøbenhavns Befæstning med ind, vilde vi vistnok have været, om ikke fuldt saa nær ved Sagens Afgjørelse, saa dog noget nærmere ved den, end vi nu ere. Jeg ser ikke andet end, at man, saaledes som Spørgsmaalet om Kjøbenhavns Befæstning nu foreligger, med den Mistro — og jeg kan sige den begrundede Mistro — der er i Befolkningen til at anvende store Udgifter paa dette Punkt, gjør Forsvarssagen en Tjeneste ved saa hurtigt som muligt og saa enstemmigt som mulig at gjøre det klart for de militære Autoriteter, at om Kjøbenhavns Befæstning kan der ikke

være Tale. Der er navnlig en Ting, som jeg fra mit Synspunkt vilde ønske og gjerne vilde bidrage til at opnaa, og det er, at det saa hurtigt som muligt maa blive klart, at vi maa opgive Kjøbenhavns Befæstning. Jeg ønsker det netop, fordi jeg er enig i og følger mig tiltalt af, hvad der fra de Sagkyndiges Side er fremkommet med Hensyn til et Principspørgsmaal, nemlig Spørgsmaalet om en befæstet Reduit paa Sjælland, og den ene vel-befæstet Reduit. Jeg gjør mig nemlig ikke den Illusion, som Mange maasse gjøre sig, at vi ved Hjælp af vor Flaade kunne holde en Landgang borte, eller at vi med vor Landhær kunne slaa en Landgang tilbage. Jeg tror, at vi, hvis det Tilfælde skulde indtræde, hvad jeg indrømmer er mindre sandsynligt, at en Fjende vilde bemægtige sig hele Danmark, maa, naar vi ville føre den sidste Kamp, være forberedte paa at føre den indenfor en sikker, fast Fæstning, der kan holde sig saa længe som mulig. I dette Punkt indrømmer jeg altsaa de Herrer Militære, at jeg er overbevist om Nødvigheden af, hvad der er kommet fra deres Side, men jeg er tillige fuldstændig overbevist om, at vi, saalænge de Herrer ikke have gjort sig det klart, at de maa søge denne Reduit paa alle andre Steder end her i Kjøbenhavn, ikke faae nogen Reduit, og derfor tror jeg netop at gjøre Spørgsmaalet om en Reduit, Spørgsmaalet om en Befæstning, den største Tjeneste — jeg tror ikke, man kan gjøre det nogen større Tjeneste — end saa ofte som muligt og saa klart som muligt at vise, at der ingen Fæstning bliver ved Kjøbenhavn. Hermed mener jeg ikke blot en Befæstning fra Landfiden, men ogsaa en Befæstning fra Søfiden. Det er saa ofte blevet fremhævet, navnlig ogsaa fra de Sagkyndiges Side, at vi, naar vi først have befæstet Kjøbenhavn fra Søfiden, sandelig ogsaa ville komme til at befæste den fra Landfiden, og det er fuldkommen rigtigt. Jeg kan vel tænke mig, at en Befæstning fra Søfiden kan have Betydning lige overfor et pludseligt Ovesfald, naar man vil tvinge os til at brude vor Neutralitet. Lige overfor Spørgsmaalet om Bombardement kan det have sin Betydning, at der ligger nogle Forter ude i Sundet, men som virkelig Forsvar har en Befæstning til den ene Side ingen Betydning, idet Fjenden, saaledes som ogsaa bemærket i Motiverne til Lovforslaget, kan gjøre Landgang andetsteds og komme til os fra anden Side. Dette er altsaa mit Standpunkt overfor Spørgsmaalet om Kjøbenhavns Befæstning, og jeg har troet at maatte udtale mig noget udførligt derom, fordi det under den Kamp, der forestaar her, rimeligvis vil blive et af de store Hovedspørgsmaal, om Kjøbenhavn skal befæstes eller ikke. Mit Standpunkt er: Ingen Fæstningsværker omkring Kjøbenhavn enten fra Landfiden eller fra Søfiden, men derimod kan jeg af Hensyn til siebtikkelige Forhold, og navnlig paa Grund af, at alt vort Materiel, alle vore Værker ere her i